

Konservy pro turisty

doporučí

J. V. VONDRÁČEK,

Praha I., Perlová ulice č. 10.

Račte žádat obšírný ceník. — Zásilky na dobírku.

Důležité na cestu.

Přesné kapesní hodinky remont. s budíčkem, zvučného zvonkového hlasu. — Pedometry. — Přesné hodinky »Ordre« antimagnetické. Ceník zašle

OTOKAR ŠTASTNÝ,

Praha, Celetná ulice, u pražské brány.

Kavárna Eisenkoll

Žitná ulice čis. 1. U KARLA IV. Žitná ulice čis. 1.

Středisko sportsmanů.

Sportovní časopisy. — Plzeňský prazdroj.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Ruběšova ulice.

== Vzorke na požádání franko. ==

Fotografické přístroje

všech druhů a velikostí,

skioptikony, stereoskopická kukátka

a veškeré potřeby za nejlevnější ceny

u výrobce J. VOJTY, Smíchov 453.

Filiálka: Ferdinandova třída č. 6., proti české spořitelně.

Tiskem »Unie« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 16. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky zasílají se českému odboru v Praze 1917-II.

ČÍSLO 4.

LEDEN 1907.

ROČNÍK IX.

Po cestách málo známých.

Píší Jiří Čermák a Dr. Viktor Dvorský.

(Dokonč.)

Vracíme se z výpravy s nepořízenou. Cestou, abychom přece měli z vycházky nějaký zisk, sbíráme suché dříví k rozmnožení zásob paliva, potřebného pro náš robinsonský příbytek. Naložil jsem si několik pěkných pařezů na záda, ale horlivost ta se mi nevyplatila. Největší z nich se mi náhle vysmekl, spadl mi na nohu a poranil mne tak značně v ohlbi pod kolenem, že jsem stěží došel do našeho útulku. Byla to nepříjemná věc; obávali jsme se, aby touto nehodou nebyly zmařeny všechny projektované tury; na štěstí poranění nebylo tak zlé, jak se z počátku zdálo.

K večeru překvapila nás prudká bouře právě, když jsme si chystali večeri. Uchýlili jsme se až do nejzazšího koutu jeskyně, neboť venku buřácel víchr, z oblak lily se proudy vod, blesky bez ustání osvětlovaly šerý náš úkryt a hromy rachotily, podporovány ozvěnou tak, že ani neumlkaly. Byli jsme rádi, že sedíme pěkně v suchu, pod ochranou skalního převisu. Po půlhodinovém zuření bouře se vzdalovala; ještě jsme zahlédli, jak klikatý blesk několikrát udeřil do vrcholu Triglavu, pak umlkla i bouří podrážděná ozvěna, déšť ustal, hory se vyčistily a pod černými clonami mračen trhlínou v mlhách prosvitlo do nich zapadající slunce. Címr a Rjovina se stěnami ztemnělými, skoro černými, ozářeny byly náhle z boku a jednotlivé jich tvary lesknouce se v zásvitu slunce vystoupily v obraz neobyčejné plastiky. Aljažov stolp blýští se tak intenzivně, jako by na vrcholu Triglavu zářil reflektor. — Slunce zapadlo, světelné efekty pohasly. Ukládáme se k spánku s obvyklým upozorněním při bivouacích: »Probudíš-li se, a bude to venku hezké, probud mne také!«

A skutečně, ne sice této noci, ale hned za noci příští probudil jsem několikrát svého druha ze spánku, neboť obraz, který před námi vykouzila příroda, stál za více než za probdělou noc. Moře mračen zavalilo údolí pod námi; těžké mraky nedosahují dále než pod naši jeskyni, chvílemi až těsně k ní; dojem tak silný, že skorem vzniká v nás

touha vstoupiti na oblaky a z jeskyně přejíti po mírně zvlněné hladině mračen na protější jich břeh, do stěn Cmiru a Triglavu. Po půlnoci mračna klesla hloub do údolí, měsíční úplněk je shora osvětluje a dodává svým měkkým svitem jich modravé bělosti cosi pohádkovitěho — přízrak bývalého posávského ledovce, slavicího slavné vzkříšení v tiché měsíční noci.

Býti vysoko v horách za krásné noci, toť požitek takový, že sám může býti cílem. Miluji noc v horách. Bivouaky, které obvykle probdím, a noční pochody mají pro mne zvláštní půvab. Nechápu, jak možno, že většina lidstva ke krásám těm necitelná, může všechny noci takové trávit v uzavřené místnosti, v líném pohodlí a bezvědomém, fádním spánku! Tam vysoko v horách při bivouacích vzpomínám s Kiplingovým Mauglim: »Jak se pamatuji, ukládají se v lidské smečce v tuto hodinu na tvrdé kusy dřev uvnitř pastí z bláta a hlíny a zamezivše pečlivě přístup všem svěžím větrům, přetahují špinavé pokrývky přes své těžké hlavy a zpívají nosem mrzké zpěvy. V džungli je lépe!« (R. Kipling: Kniha džunglí.)

Probdl jsem celou noc, nemoha se nasytit nezvyklých pohledů. Jitro 6. srpna nebylo pěkné. Zadržímavše k ránu, procitli jsme zahalení hustými oblaky; i vnitřek jeskyně vyplněn byl mlhami. Čekáme, jak to s počasím dopadne, a krátíme si dlouhou chvíli všemožně, hlavně však kuchařením. Teprve ke druhé hodině odpolední počasí se zlepšilo tak dalece, že jsme se odhodlali opustiti úkryt. Dnešní den opět platil výzkumu cesty do Malého Dovgu. Sestoupili jsme k místu, odkud jsme brávali vodu, a tam pustili jsme se teprv plotnovitými skalami, pak strmými srázy klečových houštin vzhůru, až jsme vyšli na ssutkovité pod hřeben, který nás dle našeho mínění dělil od Malého Dovgu. Neúspěch posledního pokusu, výstupu na »Kamzičí sedélko« chtěli jsme zatusovati tím, že dosáhneme hřebene mnohem výše, a tak snad rozřešíme, jak přijíti do onoho záhadného koutu.

Ve stěnách hřebene jevil se zde komín; bez dlouhého rozmýšlení pustili jsme se do něho, neboť nad ním počínaly travnaté svahy, vedoucí vysoko až na hřeben. Chybou bylo pouze, že komín byl skoro úplně kolmý, a v horější části téměř nepřekonatelný. Lezl jsem, jak obvykle, první; ale zranění na noze, o němž jsem se již zmínil, vadilo mi tak značně, že poslední část komínu nebyl jsem s to zdolat a pustil jsem se raději v pravo do stěny, jež zdála se mi vykazovati místa mnohem schůdnější — ovšem pro člověka, jemuž v lezení nic nevadí. Moje zranění však, které jsem podceňoval, způsobilo, že v nejhorším místě jsem uvázl a nemohl dále. Musil jsem vyčkávati dlouhou dobu v nemilé posici — právě v téže, v níž vymalován na »marterli« kdesi blíž Saletta v Rakolanském údolí (Reklanica) ponesrečený lovec Pesamosca — až Dvorský, který byl pode mnou, překonal celou nepřijemnou stěnu a hodil mi lano, aby mne vysvobodil z nemilé situace, ve které jsem se již smířoval s myšlenkou, že se déle neudržím, spadnu a neslavně skončím svoji alpistickou kariéru. Lano vykonalo povinnost. Znaven a vysílen dostal jsem se pomocí jeho a Dvorského až na trávy. Další postup byl pak již snadný. Lehce a bez obtíží vyšli jsme na hřeben.

Pod námi opět rozvěřelo se Vratské údolí s bílým Aljaževým Domem a po Malem Dovgu opět ani památky. V pravo spadaly srázy a stěny, tu a tam řídkou vegetací, drobnými kosodřevinami porostlé, jimiž lézti a proléztí zdálo se nám čirou nemožností. Nad těmito stěnami tyčily se skalní massivy, vroubené širokými římsami, po nichž stádečko kamzíků zabíhalo do jakéhosi koutu — zda to Malý Dovg, bylo nejisto; mlhy halily vrcholy tak důkladně, že jsme se nemohli ani shodnouti o tom, zda massiv, vroubený římsami je Škrlatice.

S místa našeho pozorování nebylo možno dále proniknouti; kolmé stěny dělily nás od hluboké propasti a od úzkého sedélka, jež zase kolmými stěnami bylo izolováno od ostatních skalních massivů. S této strany v Malý Dovg nebylo lze proniknouti.

Podruhé jsme se vraceli s nepořízenou. Sestoupivše až na okraj trav, nepustili jsme se již více obtížnou stěnou do hlubiny, nýbrž po úzké ovčí stezičce po nepatrných sice, ale dobrých výstupcích vytraversovali jsme poměrně dosti lehce na ssutky a odtud sestoupili do své jeskyně.

K večeru zase blížila se bouře, ale kromě slabého deště neohlásilo se nám z nepohody více nic. K 8. hodině uložili jsme se ke spánku. Já, jako vždy při bivouacích, měl jsem na starosti péči o oheň, což znamenalo nejméně každou hodinu povstati z dřímot a přikládati nové palivo, aby zdroj tepla nezanikl. O 10. hodině vyšel měsíc kdesi za Rjavinou; mraky zlehka táhnou mimo nás, každé chvíle tvoří s bledým kotoučem měsíce jiný, nový obraz nezvyklých světelných dojmů. Z tiché noci čiší zima taková, že sotva vydatné plameny našeho ohně ji překonávají... Teprve k ránu jsem usnul na chvíli pevněji. Zatím moře mračen zalilo údolí a jednotlivá pásma hor vynikají z nich jako výběžky, mysy a ostrovy. Nevýslovné krásy byl pohled, když do nádherné této scenerie východ slunce vyslal první zardělé paprsky, a červánky zaplály v mracích hluboko pod námi... Ale líčení to nespadá již do sféry Škrlatice; tentokrát chystali jsme se časně z rána na Širokou Peč, o čemž snad dr. Dvorský v některém z příštích článků poví více. Z jeskyně na Dovských Podech nedošlo již k žádnému pokusu o proniknutí do Malého Dovgu.

* * *

Nejbližší pokus, který tomuto problému jsme věnovali, vycházel ze Zadnjega Dovgu. Bylo to 13. srpna. Auspicia toho dne byla velice špatná. Večer před tourou nebyli jsme s to v celé Kranjské Goře sehnati kousek chleba za proviant; manevrující vojsko vyjedlo vše do posledního drobtu. Z největší bídý museli jsme vzít za vděk pohozeným, as měsíc starým bochníčkem, kterým jsme kdysi v nadbytku pohrdli a nyní s jásotem jej objevili na dně skříňné mezi jinými odloženými věcmi.

O 1 hodině s půlnoci jsme opustili měkká lůžka a po půlhodinových přípravách vydali jsme se na pochod. Oblouha byla zachmuřena a po celou hodinu cesty tichými temnotami Pišnice skrápěl nás drobný déšť. Jedině to, že aneroid stál neobvykle vysoko, bylo příčinou, že jsme od tury neupustili. Noc byla tak tmavá, že za rozcestím, kde se

*

dělí cesty k Vossově chatě a na Křiž, musili jsme rozžehnouti svítilnu. Od studánky pod Razorem byl malebný pohled do temné Pišnice, kde jako rudá skvrna na dně údolí zářil oheň nocujících vojinů. To již začínalo se šefiti. Za světla byli jsme již v koutu Křiže a po necelé hodině výstupu skalami dostihli jsme o $\frac{1}{2}$ 7. z rána sedla Křiže. Slunce svítí; po neslibném počátku dne je skutečně pěkné počasí. Aneroid tedy neklamal. Všady čisto, jen Vratské údolí zatopeno je mlhami. Sestupujeme rozpukánými plotnami, škrapy a sněhy Grušice pod Rogicu. K malé naší radosti mlhy z Vrat stoupají vzhůru a brzy jsme jimi neproniknutelně zahalení. Nevidíme ani na deset kroků kol sebe právě v těch místech, kde třeba širšího a volného rozhledu, aby turista neminul sotva znatelnou stezičku, vedoucí po římsách Rogice do Zadnjega Dovgu. Usedáme na balvany, čekáme brzo-li se mlhy rozptýlí a užíváme nuceného odpočinku k osvěžení tělesných sil trochou zásob.

Mlhy nepovolují. Rozmrzení dáváme se po delším čekání na další cestu; na štěstí upamatovaly nám tři markantní balvany místo, kde odbočuje stezička do Zadnjega Dovgu. Chvilí jsme ji sledovali, pak se nám však v mlhách ztratila. Traversujeme opatrně travnatou římsou vpřed. Náhle poblíž problesklo sněhové pole. Patrně jsme již v Zadnjim Dovgu. Abychom to zjistili, sestoupili jsme na sníh a pátrali na něm i v okolí po známé stezičce, ale nikde po ní ani stopy. Sjeli jsme tedy po firnu na ssutkovou rovinku a tam ulehli o $\frac{1}{2}$ 9. k odpočinku, abychom vyčkali, zřídnou-li nebo roztrhnou-li se mlhy; byli bychom rádi věděli, kde vlastně jsme. Tolik jsme znali, že jsme kdesi v Zadnjim Dovgu, ale nebylo nám jasno, jsme-li výše či níže, než vede obvykle užívaná ruta. Odběhl jsem od místa našeho odpočinku na malou koso-dřevinnou vyvýšeninu. Rozhled nebyl žádný, toliko zajímavý pohled naskytl se odtud na náš tábor. Pode mnou jevíly se silhouetty zahalené šedými mlhami: rozházené předměty, na sněhu stopy sjíždění a pod nimi natažená, bez hnutí, postava spícího dra. Dvorského, ležící nznak. Kdyby kdo neznalý, oč tu jde, stál na mém místě, jistě zděšen bude se domnívati, že se zde odhaluje jeho zraku poslední akt horské tragédie.

Asi po hodině prosvítila z mlh Vrata, ozářená sluncem, ba i v okolí našem se rozjasnilo tak dalece, že jsme seznali, že jsme na spodních terasách Zadnjega Dovgu. Stoupali jsme tedy dále šikmo vzhůru k úpatí stěn Škrlatice, doufajíce najíti široké římsy, po nichž jsme před nedávnem viděli běžeti kamzíky. Mlhy zatím znovu zhoustly tak, že když stanuli jsme na travnaté skalní baště, toliko ozvěna nám prozradila, že stojíme před mohutnými stěnami a jen nárazy kamenů, udrolených pod našimi kroky, upozornily nás, že dále nesmíme, že jsme nad propastí. Dle osvědčené dnes již metody jsme ulehli a jali se dřímat (hlodati na chlebě, tvrdším než kámen, nemáme chuti), aby se nám čekání na ústup mlh nezdálo tak dlouhé. Tak ztrávili jsme zde plné dvě hodiny svého života v naprosté nečinnosti, nejvýše že jsme ironickými výkřiky dráždili krásnou, několikanásobnou ozvěnu.

Teprve v jednu hodinu po poledni se mračna roztrhla a po nedlouhé chvíli, jako když na jevišti zvolna se zdvihá opona, odhalila se našim zrakům záhadná kotlina Malého Dovgu. Otvírá se výsměšně před

námi, stísněná obrovskými plotnovitými, hladkými stěnami Škrlatice s jedné a neméně imponantními stěnami jiného massivu, na němž pozorujeme široké římsy, na nichž jsme před nedávnem s hřebene, ohraňujícího Dovški Podi, pozorovali stádečko kamzíků. Pod námi rozvírá se hluboká propast a Mali Dovg ústí do jejích kolmých stěn.

Nemůžeme odolati, abychom z blízka neohledali zajímavé tyto formy »nedostupného« koutu. Sestupujeme pod stěnami Škrlatice pokud lze. Když stupňovité, hladké plotny postavily se nám v cestu, upevnili jsme na skalní výčněl smyčku, uvázali na ni dlouhé lano a s jeho pomocí překonali jsme překážku. Doleji ještě jeden hladký stupeň brání nám proniknouti dále; ale máme ještě jedno lano po ruce. V krpcích, zabezpečen Dvorským na laně, přelézám hladkou stěnu, pak se odvažuji a sestupuji dále přes strmé ssutky a hladké skály, až mohu nahlednouti v místa, kde záhadný kout končí a ústí volně do stěn. Pohled imponantní sice, ale spolu zřejmě dávající na jevo marnost všech nadějí na proniknutí odtud do Malého Dovgu. Vracím se, překonávám opět pomocí lana hladký stupeň a nyní vyměňujeme si úlohy. Dr. Dvorský leze dolů a já držím lano. Úsudek přítelův shoduje se plně s mým: zkouseti odtud vniknutí do Malého Dovgu by bylo rozumné jen v nejhorším případě, kdyby jinak nebylo možno.

Pomocí lana dostali jsme se zase lehce do travin Zadnjega Dovgu. Ještě několik fotografických snímků a o 4. hod. odpolední zahajujeme zpětný pochod pod stěnami Rogice na sedlo Křiže, za půl hodiny sešli jsme stěnou, po tvrdém, vlnitém sněhu jsme sjeli do dna koutu Křiže a vstoupili na alpenvereinskou stezku vedoucí do Kranjské Gory. K 9. hod. večerní vstupovali jsme do hotelu »Razor«, hladovi jako vlci, ještě s polovinou svého proviantu a kusem chleba měsíc starého.

Mali Dovg zůstal nezdolán. Dříve chtěli jsme nový výstup z něho na Škrlaticu, nyní záhadný tento kout svojí nepřístupností stává se nám skálem cílem, i kdybychom ho měli přes Škrlaticu dosáhnouti. Neméně lákají nás teď i ony záhadné, neznámé massivy mezi Malim Dovgem a Dovškimi Podi, jak se zdá, z M. Dovgu poměrně dosti snadno dostupné. Letošní rok ovšem na tolik problémů nestačil, ale některý z příštích snad přinese nám zadosťuchání, že všechny tyto pokusy přece nebyly jen marným plýtváním sil.

Zpráva o turách, vykonaných členy českého odboru S. P. D. v r. 1906.

(Výkaz třetí.)

36. Pan Václav Beránek ve Slaném: Sv. Višarje 1792 m; Triglav 2864 m (z Vrat, sestup přes Velopolje); Baba 2154 m (z Jezerského sedla, sestup na Jenkovu planinu); Vernikov Grintovec 1658 m; Koroški Storžič 1762 m.

37. Pan Pavel Durdík; 38. p. Dr. A. Schmidt a 39. p. A. Pánek: *Torrenerjoch 1728 m; Warnsdorfská chata 2430 m; *Birnlücke 2671 m; *Weisse Wand 2556 m; *Kiamlijoch 2291 m. Pan P. Durdík sám: Velký Klek 3798 m (z Kalsu).

poslalo nám laskavě **54** členů, což proti lonsku je více než 100%. Tur oznámě-

*

Zahájením jízdy na severní části dráhy karavanské usnadněn je velice přístup do centra Karavanek a doufáme proto, že zavděčíme se svým čtenářům seznamem tur, jež podniknouti lze z jednotlivých stanic trati Celovec—Rožni Dol—Bělák—dráhy karavanské a připojené na ni místní dráhy Svetna Ves—Borovlje (Weitzelsdorf-Ferlach). Jakkoli dráhy tyto vedou téměř vesměs krajinou s obyvatelstvem slovinským, uvádíme v závorkách také jména německá, ježto v jízdních řádech a jiných pomůckách cestovních není jmen slovinských.

1. Vetrinje (Viktring). Místo Vetrinje (Viktring) 40 m, lázně na Spi (Schmelzhütte) 5 m, lázně Jezerec (Seebach) 1 h, Satnica-Žihpolje (Maria Rain) 1:45 h, Kazatelna 1:45 h, Satnické louky—Ravni Dol (Ebental) 1:15 h, Majrobnik (Mayernigg) 1:15 h, Amerika (705 m) 1:40 h, Schrottkogel (756 m) přes Vetrinje 1:45 h, Hodiče (Kutschach) a k jezeru stejného jména 2:30 h, Hodiče—dobejnský les—Bistrica v Rožnem Dole 5 h.

2. Žihpolje (Maria Rain). Místo Žihpolje 20 m, Petelin (610 m) 1 h, Satnica—Celovec 2:30 h, Satnica—Stiftkogel (748 m)—Celovec 2:30 h, dravský přívoz 50 m, Borovlje 1:20 h, Bajtise (Waidisch) 2 h, Sele (Zell) 3:30 h, zámeček Humberk (Hollenburg) 35 m, Podráví (Draugelände)—Annnin Most 1 h, Podráví—stanice Svetna Ves (Weitzelsdorf) 1:20 h.

3. Svetna Ves (Weitzelsdorf). Misto Svetna Ves 20 m, Kapla pri Dravi (Kappel an der Drau) 15 m, Annin most—zámek Humburg 45 m, Podrávi—Žihpolje 1:15 h, Podgora (Unterbergen) 50 m, Borovlje 1:30 h, Singar 2 h, Singar—Podgora 3:30 h, Singarca (Singerberg) Slovenski Plajberg (Windisch Bleiberg) 4:30 h, Singarca—Podgora 4:45 h, Oreinca—Struga (Struggergraben)—chata pod Stolem 4:30 h, Oreinca—Sine (Sinach) Bistrica v Rožnem dole 3:30 h, Sinska Gora (Sinacher Gupf) (1580 m) 3 h.

4. Bistrica v Rožnem Dole. (Feistriz im Rosental.) Chata pod Stolem v Medvedjim Dole 1:45 h, chata celovecká na mačské planine (Matschacher Alpe), (1660 m) 4 h, přes Mače (Matschach) k Pavoucovi (Paoutz) 2 h, pomník padlých vojáků z roku 1813 20 m, přes Pavouce k chatě pod Stolem 2:20 h, přes celoveckou chatu na Stól (2239 m) 6:30 h., přes celoveckou chatu na Vertaču (2179 m) 7 h, přes celoveckou chatu k Bodenskému kmetu (Bodenbauer), 6 h, přes celoveckou chatu do Podgori 8:30 h, přes celoveckou chatu a Bjelsicu do Zirovnice (Scheraunitz) 9 h, přes celoveckou chatu do Sv. Anny 7:30 h, přes chatu pod Stolem na Medvedje Sedlo 3:15 h, přes Mače a Pavouce na Medvedje Sedlo 3:30 h, na Kočnu Medvedji, (Bärentaler Kočna, 1946 m) 4:45 h, přes Medvedje Sedlo do Javornika (Jauerburg) 5:15 h, na Mačskou Goru (Matschacher Gupf, 1691 m) 3:30 h, na Sinskou Goru (1580 m) a Strugu 3 h, na Sinskou Goru přes Jakubův Dvůr (Jakobhube) 2:45 h, na Oreincu 2 h, přes Oreincu do Slovenskeho Plajberku 2:30 h, Struga-Slovenski Plajberk 3 h, Struga-Slovenski Plajberk—Bodenski kmet 4 h, Struga-Slovenski Plajberk—Ljubel Brodik (Loiblthal) 3:30 h, Golica (1836 m), přes Sedlo Kočny 6 h., Sveče (Suctschach) 25 m, přes Kotmaru Ves (Köttmannsdorf) do Celovce 3:30 h, Dobejnský lesom do Ribnice při jezeře Vrbském (Reifnitz am Würthersee) 3:30 h.

5. Podgorje (Maria Elend). Poutnický kostel 1 h, Malá Suha—sedlo Kočny 3 h, Kočna (1946 m) 4:30 h, podgorské sedlo—Velká Suha 3 h, Golica (1836 m) 4:30 h, přívaz přes dráhu v Zelučích (Selkach) 0:30 h, Sv. Rupert (Rupertiberg) 1:15 h, lesem Turijským na Vrhu 5 h, lesem Turijským do Hodí (Keutschach) k jezeru 3 h, do Ribnice na vrbském jezeru (Reifnitz) 3:30 h.

6. Podrožica (Rosenbach). Soutěska Ardešická 0:30 h, sedlo Rožice 2:30 h, sedlo Rožice—Hrušice 4:30 h, Golica (1836 m)—Kladje (Kwadia) 3:30 h, sedlo Kočny přes Golice 5 h, Kočna (1946 m) 6:30 h, přes sedlo Rožice na Rožicu (1716 m) 3:30 h, přes sedlo Rožice na Petelin (1754 m) 3:30 h, ardešickým dolem na sedlo Mlinca 3 h, Mlinca—B. ba (1894 m) 4 h, Mlinca—sedlo Rožice 5 h, Mlinca—Dovje 5 h, Mlinca—Kepa (2144 m) 6 h, přes borovljskou planinu (Ferlander Alpe) na Malou Kepu (1745 m) 3 h, přes Kepu k chatě Bertině 7 h a do Ločan (Latschach) 9 h.

7. Ledence (Ledenitzen). Rožak (Rosseg) 2 h, Vrba 3:15 h, Blaško Jezero (Faaker See) 1:15 h, přes borovljskou planinu na Kepu 4:15 h, přes Spodnju Rut na Kepu 5 h.

8. Blače (Faak). Ločani 0:30 h, Podravlje (stanice jižní dráhy) 1:30 h, Stari Grad (Alt-Finkenstein) 1:30 h, chata Bertina 3:30 h, Kepa (2144 m) 5 h, přes sedlo Belcu do Dovji 6 h, Kepa—Mlinca—Podrožica 8:30 h, Kepa—sedlo Rožice—Podrožica 9:30 h, Kepa—Golice 9:30 h, Rožak přes Vorounc 3 h, Vrba 4:15 h, přes Podgorje do Běláku 2:15 h.

9. Stari Grad (Finkenstein). Malestičská [Malestiger] Kepa (1817 m) 3:30 h, Dobravou do Běláku 1:30 h.

10. Podgora (Unterbergen). Borovlje (Ferlach) 0:30 h, stanice Svetna Ves (Watzelsdorf) 0:50 h, Podljubel (Unterloibel) 0:25 h, Kotla 1:45 h, Čertův Most a vodopád 1:15 h, Německý Petr 1:15 h, Čepou k Německému Petru 2 h, Ridovec (Reidenwirt) 2:45 h, Ljubelské sedlo (1370 m) 3:45 h, Tržič 5:45 h, Slovenski Plajberk 1:45 h, přes Malý Ljubel k bodenskému kmetu 2:30 h, tamtéž přes Kozí Hřbety 3 h, bodenským údolím k chatě celovecké 5:45 h, na Stol (2239 m) 8:15 h, na Vrtaču (2179 m) 8:30 h, přes Německého Petra na Harlovec (1842 m) 4:30 h, přes Harlovec do Bajtiše (Waidisch) 6:30 h, na Ljubelskou Babu (1969 m) 5:15 h, přes Ljubelskou Babu do Bajtiše 8:15 h, přes Osclcu (Eselsberg) do Bajtiše 5 h, na sedlo Zelenice 4:45 h, na Zelenicu 6:45 h, přes sedlo Zelenice do Žirovnice 7:45 h, přes sedlo Zelenice do Sv. Anny 5:45 h.

11. Borovlje (Ferlach). Brod přes Drávu 0:30 h, Žihpolje 1 h, Podgora 0:30 h, Podljubel 0:45 h, Bajtiše 0:45 h, přes Bajtiše do Sele (Zell) 2:45 h, k Terklovi 3:45 h, přes Sajdu do Železné Kaple 7:30 h, přes Terkla na Obir (2147 m) 7:15 h, na Rut (Raut) 2 h, na Macen (1642 m) 3:30 h, přes Macen do Bajtiše 3:30 h, přes Harlovec do Bajtiše 4:30 h, k Německému Petru 6:30 h, na Setiče (1925 m) 6:45 h, přes Podljubel k Německému Petru 2:15 h, přes Bajtiše a Osclcu k Německému Petru 5:15 h, Hajniš 3:30 h, přes Hajniše na Babu (1969 m) 6 h, přes Babu do Sv. Anny 7:30 h, přes Babu k Německému Petru 8:15 h, přes Hajniše a Hajnišovo sedlo do Sv. Anny 6:30 h, přes Terkla a Frajbach do Grabštanje (Grafenstein) 7 h, přes Terkla a Melu do Jezera 11 h, na Hajnišov Stolp (2095 m) přes Skarbinu 7:15 h, na Košutnikov Stolp (2135 m) přes Sele (Zell) 7:45 h.

Ex.

*

Ze Slovanských Alp.

Odbor rak. klubu turistů v Železné Kapli podnikl loni rozšíření Rainerovy chaty pod Obirem. Kromě značného příspěvku centrály obdržel odbor k účelu tomu 500 K od korutanské spořitelny a 100 K od jednoho člena svého. Odbor provedl nově neb opravil několik horských stezek, označil také v našem území několik svých cest, zejména v okolí Jenkovy planiny a u Korte.

Z Trbříže píše se nám dne 26. prosince 1906, že v těch dnech byla zima docela mírná, nejvýše — 2° R. Sněhu v údolí jest asi na půl metru, v celku obloha zatažená, chvílemi padá sněh, ale častěji otvírá se přece pohled k horám. — Most železniční nad roklí Zilice se nyní v zimě opravuje.

Přímý vůz na trati státních drah Praha—Terst jezdí přes Linec a drahou pyhrnskou dále k Selztalu.

Dr. Kugy a Dr. Bolaffio pokusili se s vůdcem Pečarem vystoupiti dne 26. prosince 1906 Grógrovou cestou na Škerlaticu, museli se však vrátiti s nepořízenou.

Z Kráně do Tržiče bude dle Plan. Vestniku postavena dráha nejdéle do r. 1908.

Na místě Tomčevy chaty pod Begunjšici v Karavankách postaví radovljická podružnice výše chatu, od které bude kratší výstup na vrchol, na který z Bledu vystupuje každoročně značnější počet turistů.

Plan. Vestnik.

Na Poreznu 1630 m zřídila Cerklanská podružnice S. P. D. chatu která bude příštím rokem otevřena. Porezen má velmi pěknou vyhlídku k Černé Prsti, Rodici a na nižší hornatou krajinu na hranicích Kraňska a hrabství Gorického. Na Porezen vystupuje se několika směry z Cerkna (dva jsou značeny) a jedním rovněž značeným z Podbrda.

Na Osojnici (759 m), nevysokém kopci poblíž Bledu, avšak proslulým krásnou vyhlídkou na hory, upravilo Slov. Plan. Družstvo pro výletníky místo rozhledu.

Plan. Vestnik.

Nové mapy generálního štábu pro Jurské Alpy, zona 20, col. IX. a X. (Bovec a Radovljica) na základě měření v letech 1897—1901 byly vydány před krátkou dobou. Mapa Radovljická (20, X.) poznamenána je jako provisorní. Oproti dosavadním mapám lze konstatovati velký pokrok, ale přes to nacházíme v partiích horských dosud sem tam nesprávnosti, jichž počet a význam je však značně menší, než jak bylo na mapách dosavadních. Podrobnější kritiku o mapách, o jich přednostech a vadách uveřejníme brzy.

Na Triglav severní stěnou. Ke zprávě o druhém výstupu stěnou tou, kterou uveřejnili jsme v listopadu 1906, připomínáme dle vlastního popisu lezců (G. Jahna a F. Zimmera z Vídně, podanou v Österr. Alpenzeitung (č. 727), že tura jejich z chaty Aljažovy na vrchol trvala něco přes 8 a půl hodiny a že lezci nevěděli o tom, kudy vystupovala v červenci 1906 před nimi první partie (pp. Domenigg, Dr. König a Reinl), jejíž výstup prohlašují za ideální, poněvadž partie první pronikla celou stěnou skalní a dostala se teprve 300 m pod vrcholem na stezku Kugyho, kdežto pp. Jahn a Zimmer vstoupili as 100 m níže již na stezu tuto.

V Oesterreichische Touristen Zeitung (č. 21. a 22. r. 1906) ličí Alfons šl. Pavič výstupy své na Triglav, provedené r. 1871, 1872 a 1906. Autor pobyl naposled ve slovinských chatách na Velopolji i na Kredarici a vzdává zařízení jich zaslouženou chválu. Porovnává zejména poměry před lety a dnes; uvádí, že dříve vystupovalo se na Triglav obyčejně ze Srednje Vsi nebo z Fužine u Bochyňského jezera; výstup z Mojstrany byl tehdy méně znám. Pan Pavič opatřil r. 1871

těla neb života, dovoleno sice i dvéře uzavřené chaty vypáčit — doporučuje se však s pojmem »nouze« velice opatrně si počínati. Vstup na luku jest od vzniku vegetace až do seče zapovězen, trestným jest i vstup do kultur pod šest let starých. Celé množství činů trestních může mít v zápětí rozdělování ohně na nebezpečných místech v lesích, pasekách nebo na blízku stavení. Svěvolné překládání nebo otáčení ukazatelů cest spadá pod paragraf »grober Unfug« německého zákona trestního. Shazování kameny v horách jest — byť i nespádovalo to pod zákon trestní — hrubým přečinem, a stává se trestným, byl-li člověk nebo zvíře poraněno. Neoprávněné dávání signálu v nebezpečí trestá se pokutou i vězením, byl-li jím vzbuzen neoprávněný poplach. Konečně zaslужuje ještě zmínky, že i třhati protěž a některé jiné alpské květiny s kořeny je zakázáno. Jakkoli jedná se tu o posudky německého právníka s hlediska ustanovení německého zákona trestního, nejsou vývody jeho bez zajímavosti ani pro nás, pročť jsme jim tuto místa popřáli.

Ve Švýcarsku zanechal turista r. 1905 dle výkazů zemského svazu pro návštěvu cizinců více než 23 milionů korun, o 2.5 mil. K více než r. 1904. V horských sdílech: Gröbmingu utratili hosté 5.5 mil kor., v Mürzzuschlagu 2 mil. kor. atd.

Stavby horských silnic v Solnohradech a Tyrolsku. Státní silnice horské staví se z Fuschu do Ferleiten, na Moserboden, z Prestau ke Krimmelským Turám, z Taufersu do Reinu pod skupinou riesenfernerskou, z Fieri do Primiera, mezi Latschem a Goldrainem blíže Schlandersu, z Corvay přes sedlo Campolungo do Vardy, Arabby a Pieve di Livinallongo blíže Ampezza, z Meranu přes Saltaus do St. Leonhardu.

S vrcholu Freilungu (2425 m) nad Pustertalem mezi Dölsachem a Nilsburgem svalila se loni v srpnu massa skalní do hloubky více než 1000 m na prostor ohromný. Spadlé balvany a sutky tvoří nyní násyp přes půl kilometru široký, a hřeben hory Freilung má následkem toho docela jiný vzhled. Jemný prach skalní vznášel se nad údolím a padal pak několik dní.

Znešvařování horských krajů a přírody dlouho je prováděno takovým způsobem, že musila nastati zdravá reakce. Někde již veřejně mínění domohlo se i praktických výsledků; v některých švýcarských obcích usnesla se již zastupitelstva zakázati znešvařující reklamy. V zákonodárném shromáždění kantonu Uri podal spisovatel E. Zahn návrh, by v celém kantonu zapovězeny byly reklamy, které ohrožují přírodní krásy, a by podobná znešvařování, kde jsou, byla odstraněna.

V chatách švýcarského alpského klubu vyhrazena jsou dle usnesení poslední valné hromady v první řadě místa pro ty, kteří stížení jsou neštěstím v horách a ty, které na tuhé stihne nemoc, ve druhé řadě pro členy klubu a jiných alpských spolků které poskytují reciproitu členům švýc. alp. klubu, dále pro ostatní turisty, konečně pro vůdce a nosiče. Dlouhá debata rozpředla se o tom, do kolika hodin večer má býti zachováno právo tohoto pořadu pro turisty druhé kategorie. Konečně usneseno, že právo zaujati místo v chatě náleží jim vůbec, ať přijdou, kdy přijdou. Tim ovšem nebylo rozřešeno, co se stane s turisty třetí kategorie, kteří přijdou dříve než členové jmenovaných klubů alpských a doplní chatu docela. Po příchodu členů budou patrně na noc vyhoštěni před chatu.

V Zermattu a Saas-Fée byli hoteliéři i obyvatelstvo letos plně spokojeno návštěvou cizinců, která byla snad dosud největší za celou dobu rozkvětu těchto letovišť. I nejsromatější světničky v domcích byly čteně okupovány v létě. Mnoho přispělo k tomu krásné letní počasí, mnoho otevření simplonského tunelu, následkem čehož také návštěva Itálii byla značná. Sudlenspitze nad Saas-Fée slezena byla ještě 24. října, Mont Cervin 26. a 28. září. Poslední hotel v Zermattu zavřen byl teprve 20. října; kromě toho však zůstane malý hotel otevřen celou zimu pro lyžaře.

Spolek vůdců v Zermattu, který čítá šedesát šest autorisovaných členů, zřídil dle »Revue Alpine« pro zimu »cercle«, kde vůdce scházejí se večer a kde mají knihovnu, kulečník, kde cvičí se v konverzací francouzské i anglické a — hrají v karty. Pítí lihových nápojů je zakázáno.

Nejméně dešťů v Alpách vyskytuje se dle »Sborníku české společnosti zeměvědné« v rhonském údolí mezi Siérra a Martigny, kde ponejvíce obloha je jasná a podnebí velice vyrovnané.

Josef Vallot, který pod vrcholem Mont Blancu postavil si vědeckou observatoř, ve které našli útulek také mnozí turisté, přijel koncem září do Chamonix, aby pokračoval po tříleté přestávce, způsobené bohužel dlouhou nemocí, ve svých výzkumech. Vystoupil po devět a dvacáté na Mont Blanc. Observatoř svou našel ve stavu žalostném. Dvéře byly otevřeny, okna rozbita, kamna demolována. Učenec byl trapně dojat a prohlásil, že vzdá se výzkumů a ponechá vše tak, jak je. Alpský klub v Chamonix zamýšlí učiniti nutnou nápravu. Nelze mysliti, že turisté byli původci zpusťování.

Od horního ledovce Grindelwaldského v bernských Alpách staví se ke Glectsteinské chatě (2338 m) pod Wetterhornem dráha. U Glectsteinské chaty proto již letos dostavěn byl alpský hotel.

Alpské museum v Bernu není sice veliké, avšak mnoho zajímavé; zejména reliefy skupin horských provedeny jsou skvěle, mapy vyložené a vyvěšené stojí za podívanou, rovněž staré výborné rytiny. Kdo přijde do Bernu, nepomeň věnovati museu chvíli volného času.

Nový řád pro vůdce a nosiče francouzského alpského klubu. Z ustanovení tohoto řádu vyjímáme některá: Oprávněným vůdcem nebo nosičem může býti jen Francouz nebo ten, kdo usedlý je ve Francii aspoň deset let a jest úplně zachovalý. Nikdo nemůže státi se vůdcem, kdo nebyl dvě léta nosičem a neseznal hlavní tury krajů, po kterých chce voditi. Vůdce řadí se dle způsobilosti ve dvě třídy. Dá-li se vůdce najmouti turistou jako nosič, platí pro něj nosičské taxy. Výlohy ubytování hradí si vůdce nebo nosič sám, výživu jeho platí turista buď dle úmluvy nebo dle sazby. Vezmou-li turisté méně vůdců nebo nosičů, než jich jest určeno, nesmí odepřiti pomoci jiných oprávněných osob, objevilo-li se na tuře, že vzhledem k nekuženosti jejich nebo pro větší překážky na tuře nestačí počet vůdců nebo nosičů, kteří byli přibráni na turu. (Tím ovšem dáno je vůdcům značné právo vlastního osobního uvážení, a jest se obávati, aby ho nebylo zneužito.) Na lehčích turách nosí ojedinelý nosič nejvýše 20 kg, na těžších 15 kg, vůdce nejvýše 12 kg. Výjimky připouští podrobná sazba. Vůdci mají poslouchati nařízení turistů leč by byla nerozumná; mají býti zdvořilí, čistotní a jak na tuře, tak i v celé své životě upřímní.

Lyonská sekce francouzského klubu alpského organizovala r. 1906 osmnáct školských výprav do hor. Povzbuzena výsledkem, hodlá příštího leta vypraviti tři školské výlety do hor úplně svým nákladem.

Lovce zajímá snad bude zpráva, že v kantonu Grisonském (Graubünden) bylo r. 1905 zastřeleno mimo jiné 106 jestřábů, 207 kání, 9 orlů, 10 výrů, 1160 lišek a 4500 svišťů. Kamzíky stříleli bylo zapovězeno toho roku. — V některých švýcarských kantonech nesmějí se stříleť kamzíci, ba i jiná zvířata v jistých revírech třeba po celých pět let, načež — jak viděli jsme na př. ve Fribourgu, Martigny a jinde ve veřejných vyhláškách — omezuje se hon ko srnce a pod. Za to však slyšeli jsme často v hotelech, hostincích, obchodech i jinde, jak vypravovali si lidé, že otcové, muži, synové jsou všichni na honech, aby krátké doby, dovolené k honitbě, řádně využítokovali. Není to pomluva, nýbrž faktum, že pisatel našel holiče v Martigny teprve ve čtvrté holičné domě; tři mistři, ku kterým se dříve uchýlil, byli na honbě.

✱.

Literatura.

Život na Tatrách. Od Karla Drože. Nákladem vlastním. V komisi Fr. Řivnáče. Cena 4 kor.* — Kniha není, jak autor sám v doslovu zdůrazňuje, cestovní příručkou a není ani cestopisem v obvyklém smyslu.

*) Autor vydal svým nákladem také zvláštní otisk velice zajímavého článku z »Květy« s názvem »Polská ves v Asii«.

Jejím účelem jest vylíčit život na Tatrách a vzbudit pro něj a tím pro hory samé zájem u nejširšího obecnstva. Feuilletonní forma hodí se k tomu výborně. Se stanoviska turistického dlužno vítati, že se autor neomezuje jednostranně, jak často bývá, pouze na život domorodého obyvatelstva, nýbrž ukazuje i turistu na horách a to místy velmi zajímavě. V celku osmnácte odstavců a doslov »Do Tater!«, obsahující stručná poučení pro budoucí návštěvníky Tater, vyplňuje knihu. Jak jest pochopitelné u díla, určeného širokým vrstvám, nenajdeme v něm líčení lezeckých tur, za to však velmi zdařilé popisy partií přístupných, líčení dědin podtatranských propletená pověstmi a případnými charakteristikami lidu. Zejména cenný je odstavec o zbojeckém tanci. Veliký počet a to pěkných a vhodných obrázků provází text. Knihu možno doporučit každému, kdo se o hory zajímá, přečte ji rád. Význam její spočívá však jinde; v tom totiž, že jest přístupným slohem a pestrostí obsahu schopna probudit zájem i u těch, kteří ho dosud nemají.*)

Listopadové číslo Planinského Věstníku v obšírném posudku Dra. A. Švigelja o knize Dra. V. Dvorského »V Julských Alpách« zmiňuje se o síle a idealismu české alpské turistiky, které seznati lze dle úspěchů, jakých dosáhla za krátkou dobu.

*

Zprávy spolkové.

Příští společenský večer odboru bude ve čtvrtek dne 3. ledna o 1/2 8. hod. večer v dolejší sále Žofinském. Pan tov. Josef Šulc bude provázeti slovem řadu svých světelných obrazů »Z výletu po Mexiku«. — Na téže večeru ukáže p. dr. Viktor Dvorský některé obrazy ze své loňské jarní cesty po Černé Hoře.

Prosincový večer odboru. Dne 5. prosince m. r. roztomile pobavil a výborné své obrazy ukázal nám pan ingénieur Jan Plischke v přednášce: »Skupinou Stubaiskou, Ötztalskou a Ortleskou k Adrii a do Opatije«, jež vzbudila velký zájem. Pan přednášející plýtl jak znamenitým humorem, tak i množstvím světelných obrazů. Tak jako k prvnímu večeru, sešel se i v prosinci neobyčejně velký počet členstva a přátel našich.

Mimořádná valná hromada ústředního výboru slovinského alpského družstva v Lublani z dne 8. t. m. byla svolána na den 8. prosince 1906 za účelem porady k sanování financí spolkových, které vykazují poslední rok vzrůst passiv na 21.000 K. Zakoupení pozemku na bochyňském jezeře (2600 K), otevřením bochyňské dráhy nastala potřeba rozšíření Orožnovy chaty na Černé prsti nákladem 900 K, pak adaptace nové Kamnické chaty na Kamnickém sedle nákladem 2000 K způsobily zvýšení dluhů. Citelný úbytek trpí spolek dlouholetou ob-

*) Při větší objednávce byl by autor ochoten snížit cenu pro členy našeho odboru na 3 kor.

strukcí kráňského zemského sněmu, následkem které nedostává již po 5 roků obvyklé zemské subvence ročních 1000 K. Též odbory spolkové, kterých čítá nyní 15 s členstvem 1500 členů, nedostávají vůči ústřednímu spolku svým povinností; mají odevzdávati na náklad spolkového časopisu »Planinského Věstníku« po 2 K z každého členského příspěvku (český odbor jest povinností této sprostěn vzhledem k tomu, že vydává vlastní český svůj orgán »Alpský Věstník«). Ily přinutil odbory ku splnění této své povinnosti, navrhoval ústřední výbor valné hromadě vydávati místo dosavadního měsíčníku čtvrtletník, který by dostávali jen členové, za které odbory zaslaly v pravý čas statutární příspěvek. Navrhovaná přeměna listu nebyla však schválena mimořádnou valnou hromadou. V debatě všeobecně projevoval náhled, že má spolek ve svém měsíčníku prostředek, který udržuje zájem v členstvu pro alpism. Valná hromada zvolila 6 členů, kteří mají dbáti o to, by odbory splácely povinné příspěvky, určené k udržení orgánu. Dále přijat návrh, aby ústřední výbor zvolil 3členný redakční výbor, jemuž bude dbáti o zdokonalení obsahové ceny »Planinského Věstníku«. Každý odbor pak bude jmenovati ze svého středu dopisujícího člena, kterému uloží se dodávati zprávy o činnosti odboru. — er.

Třetí alpský ples pořádá Slov. Plan. Družstvo 2. února 1907 v lublaňském Národním domě. Podnik zdařil se již dvakrát finančně skvěle.

Noví členové odboru:

Pan Václav Bartoň, pokladník I. č. pojišť. ústavu, Kr. Vinohrady,
pí. A. Bartoňová, Král. Vinohrady,
pan A. Hofbauer, akad. malíř, Praha,
» K. Svoboda, kontrolor rak.-uher. banky, Praha,
» Dr. V. Bendl, advokát, Příbor,
» Dr. M. Nevole, Praha.

*

Na cestu do Egypta a Palestiny hledá se společník. Odjezd počátkem března. Bližší sdělí redakce Alpského Věstníku.

Odbor vydal svým nákladem:

Saviňské Alpy. (Napsal L. Mareš.) Úplný a dosud nejpodrobnější průvodce po Saviňských Alpách se zvláštním zřetelem k Jezeru. Se 2 mapami a 5 ilustracemi. Cena i s dodatkem r. 1902 vyšlým 2 K. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze.

Julské Alpy. Nejpodrobnější průvodce pro každého. S mapou, 7 panoramaty, 3 diagramy a plánem Lublaně. Cena 3 K 50 h, pro členy 2 K 50 h u pokladníka odboru p. dra. St. Prachenského. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze.

Žádáme snažně pp. členy, aby sdělili nám každou změnu bytu; neboť jen tenkrát je možno, aby „Alpský Věstník“ docházel správně.

*